

СИЛАБУС КУРСУ

«Медіаетика»

2022/2023 н. р.

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**

Освітньо-професійна програма: «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 “Журналістика”**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – нормативна дисципліна

Рік підготовки – 2, семестр – 3

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**

Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу - **Фінклер Юрій Едуардович**, викладач ЦК журналістики, доктор філологічних наук, професор

Контактна інформація – bubabu@meta.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: формування компетентності у сфері медіаетики, прав людини, рівності та недискримінації, посилення чутливості українських журналістів до вразливої проблематики, дотримання етичних журналістських стандартів у висвітленні питань, пов'язаних із актуальними темами.

У результаті вивчення дисципліни студенти мають отримати розуміння суті медіаетики; недискримінаційного підходу в медіа; бачення загальних тенденцій і перспектив розвитку українських засобів масової інформації за темами та ролями соціально-правозахисної та етичної медіадіяльності; виявляти сильні та слабкі ознаки медіа, щодо дотримання етичних стандартів у висвітленні тем.

Результати навчання. Формування навичок роботи із різними джерелами інформації про порушення медіаетики, співпраця з правозахисними організаціями; засвоєння провідних ідей, принципів та підходів у медіаетиці; формування теоретичних знань та практичних вмінь взаємодії з представниками різних груп аудиторії, створення коректних текстів на будь-яку визначену тематику.

Компетентності. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває наступних компетентностей:

- здійснювати етичне професійне спілкування з представниками будь-яких груп аудиторії, дотримуючись принципу толерантності й етичних норм;
- вміти використовувати ознаки (типові, особливі; тематичні та рольові) медіаетики при підготовці журналістських текстів;
- долати й упереджувати національно-культурні стереотипи;
- виконувати соціальну місію.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
20/12	Змістовий модуль I. Етичні основи журналістики		
4/2	Тема 1. Загальна етика	Знати: предмет, завдання, теоретичні засади курсу, походження терміна "етика". Розуміти, що означає поняття «сфера моральності».	Питання, дискусія, написання есе.
2/2	Тема 2. Документальні нормативні джерела журналістської етики	Знати особливості міжнародних документів з журналістської етики, українських документів з журналістської етики та вимог до них.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення.
4/2	Тема 3. Регулювання порушень етичних вимог	Знати поняття ціннісно-етичного регулювання і його видів; Знати як здійснювати самоконтроль журналістів	Презентації-повідомлення, питання, обговорення.
2/2	Тема 4. Службова етика журналіста	Володіти навичками етичного професійного спілкування з представниками будь-яких груп аудиторії, дотримуючись принципу толерантності й етичних норм.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення.
6/2	Тема 5. Професійні принципи та норми журналістської етики	Вміти застосовувати на практиці тичні цінності журналістів	Питання, дискусія, написання есе.
2/2	Тема 6. Етико-моральні критерії журналістської та рекламної діяльності в інформаційному суспільстві	Знати особливості розміщення реклами на телбаченні, радіо та в пресі	Питання, дискусія, написання есе. Модульний контроль
18/18	Змістовий модуль II. Правові основи журналістики		
2/4	Тема 7. Правовий статус засобів масової інформації в інтернет-середовищі	Знати як здійснюється равове регулювання онлайн-медіа в Україні.	Презентації-повідомлення, виконання творчо-пошукових завдань, питання, обговорення.
4/4	Тема 8. Доступ до публічної інформації	Знати Міжнародні стандарти, вміти . створити запит на інформацію.	Питання, дискусія, написання есе.
2/4	Тема 9. Захист журналістських джерел	Знати гарантії захисту журналістських джерел в українському законодавстві.	Питання, дискусія, написання есе.
4/2	Тема 10. Авторське право в мас-медіа	Оперувати поняттями юридичної регламентації ЗМІ в Україні.	Питання, дискусія, написання есе.
2/2	Тема 11. Свобода слова як принцип діяльності ЗМІ	Вміти долати й упереджувати національно-культурні стереотипи.	Питання, дискусія, написання есе., ІНДЗ.
4/2	Тема 12. Норми діяльності вітчизняних мас-медіа під час виборчих кампаній	Вміти використовувати як журналіст свої права та обов'язки як учасника інформаційних процесів	Питання, дискусія, написання есе. Модульний контроль
10/12	Змістовий модуль III. Міжнародний досвід саморегуляції журналістського середовища		
4/4	Тема 13. Редакційні принципи Бі-Бі-Сі	Розуміти специфіку дотримання найвищих редакційних стандартів та стичних норм	Презентації-повідомлення, виконання творчо-пошукових завдань, питання, обговорення.
2/4	Тема 14. Декларація принципів американського товариства редакторів газет	Вміти оперувати поняттями Декларації принципів як зразка найвищого етичного і професійного поведіння. Вміти характеризувати основні статті та вимоги.	Презентації-повідомлення, виконання творчо-пошукових завдань, питання, обговорення.
4/4	Тема 15. Західний досвід саморегуляції журналістського середовища	Знати західні етичні кодекси журналістів: провідні завдання та реальна сфера впливу.	Питання, дискусія, написання есе. Модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні лекційних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, а також мистецтву самопрезентації та красномовству, організації та проведенню ділових прийомів, вирішення конфліктних ситуацій, засвоюють стандарти етикету, етики спілкування.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Однією із форм поглибленого вивчення дисципліни «Медіаетика» є самостійна робота студента, на опанування якої відводиться значна частина навчального матеріалу.

Для успішного вивчення і повного засвоєння даного курсу студент зобов'язаний володіти достатнім обсягом інформації, яка передбачається навчальною програмою.

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел.

Самостійна робота студента в процесі вивчення курсу «Медіаетика» полягає у додатковому опрацюванні загальної та спеціальної літератури з тем, що не увійшли до лекційного матеріалу, підготовці до семінарських та практичних занять, підготовці відповідних презентацій щодо найбільш важливих питань.

Формами контролю виконання самостійної роботи студентами є відповіді на семінарських заняттях, тестування та письмове опитування.

Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- поточний контроль,
- модульний контроль,
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів із окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний *методи* тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після

закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять із певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання можуть бути як груповими, так і виконуватися окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах: $O = 80 \cdot 0,7 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 = 82$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм академічної доброчесності, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначено для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**.

Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Література:

1. Бацюкова С., Виртосу І. Адвокаційна журналістика: світовий та український досвід. – Луганськ, 2013. – Режим доступу: https://issuu.com/irf_ua/docs/rol-2013-7-18_2.
2. Виртосу І., Томак М.: «У мене немає конфлікту журналістики і правозахисниці» // Центр інформації про права людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/mariija_tomak_u_meni_nemaje_konfliktu_zhurnalistki_i_pr_avozahisnici
3. Виртосу І., Шендеровський К. Це не лише про меншини // Medialab [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medialab.online/news/advocacy/> (31.01.2018).
4. Декларація Принципів толерантності, затверджена резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО від 16 листопада 1995 р.
5. Декларація про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на основі релігії або переконань. ООН, 1981.
6. Декларація про права осіб, що належать до національних, етнічних, релігійних та мовних меншин. ООН, 1992.
7. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод. ЄС, 1950.
8. Журналістська етика: посібник для підготовки до державного іспиту [Текст] / Авт. кол. – За ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. – Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с.
9. Загальна декларація прав людини. 1948 // Для навчання / Права людини та медіадіяльність. Ресурсний хаб Інституту журналістики. – Режим доступу: <http://labs.journ.univ.kiev.ua/hrj/>.
10. Конфлікт у медіа і медіа в конфлікті. Дослідження. Соціологічна агенція «Фама» на замовлення громадської організації «Львівський медіафорум» і Школи журналістики Українського католицького університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/research/polovina_ukraintsiv_ne_virit_u_nezalezni_zmi/.
11. Методологія моніторингу конфліктно-чутливого висвітлення проблем соціальних груп, дотичних до конфлікту, в українських телевізійних ЗМІ. – Координатор проектів ОБСЄ в Україні, ГО «Телекритика», Київ, 2015.
12. Мирний М. Українці плутають «права людини» з можливістю жити забезпечено // Центр інформації про права людини [сайт]. – Режим доступу: <https://humanrights.org.ua/> (2 листопада 2017).

13. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. ООН, 1965.
14. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043 – Назва з екрана.
15. Нічого для нас без нас: Посібник з інклюзивного прийняття рішень для засобів масової інформації / За загальною редакцією Виртосу І. Г. Упорядники: Азін В. О., Байда Л. Ю., Госс Н., Ждан П. М., Флетчер А. – К: Ленвіт, 2015. – 92 с. – Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/toolkit_media_ukr.pdf.
16. Новицький Марек. Влада і одиниця (російською): Лекція // Права Людини і медіадіяльність. Ресурсний хаб Інституту журналістики [сайт]. – Режим доступу: <http://labs.journ.univ.kiev.ua/hrj>.
17. Принципи журналістської етики та контроль за їх дотриманням // Дуся /Телекритика [сайт]. – Режим доступу: <http://ru.telekritika.ua/profesija/print/2110> (без дати).
18. Томак М. Кур'єром до країни-агресора. Як у Росії саджають у в'язниці українців (розслідування) // Радіо Свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28036259.html>.
19. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. – Київ, 2017. – 308 с.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство закордонних справ України: Офіційний веб-сайт.
URL:.
- 2.Міністерство оборони України: Офіційний веб-сайт.
URL:<http://www.mil.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2019).
- 3.Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://rada.gov.ua/>.
- 4.Президент України. Офіційне інтернет-представництво.
URL:<https://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2019)
- 5.Рада національної безпеки і оборони України: Офіційний веб-сайт.
URL:<http://www.rnbo.gov.ua/>.
- 6.Служба безпеки України: Офіційний веб-сайт.
URL: <https://ssu.gov.ua/>.

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень
Лекції	Л1 Л1		Л2 Л2		Л3 Л3		Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12	
Практичні заняття		С1		С2		С3	С4		С5		С6		С7		С9	С10
Контроль знань		ПО		ПО		ПО	МК1		ПО		ПО		МК2	ІНД3	ПО	МК3

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1

ПО – поточне опитування

ІНД3 – індивідуальне навчально-дослідне завдання